

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
Харківський національний університет внутрішніх справ
Факультет № 2
Кафедра трудового та господарського права

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри трудового та
господарського права факультету № 2
протокол № 7 від 07.07.2023

Завідувач кафедри

Костянтин МЕЛЬНИК

СУЧАСНІ ДОКТРИНИ ТРУДОВОГО ПРАВА (ВК.01.2)

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Кафедра	Трудового та господарського права факультету № 2 (https://univd.edu.ua/uk/dir/551/kafedra-trudovogo-ta-gospodarskogo-prava)
Контактний телефон	+38 057 73-98-910 (роб.)
E-mail	kaf_tryd@ukr.net
ЛЕКТОРИ	
	Мельник Костянтин Юрійович завідувач кафедри, доктор юридичних наук, професор Email: kaf_tryd@ukr.net Лекційний потік: ВООНП

	<p>Подорожній Євген Юрійович професор кафедри, доктор юридичних наук, професор Email: kaf_tryd@ukr.net</p> <p>Лекційний потік: ВООНП</p>
Назва освітньої програми	Право Law
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень (НРК України – 8 рівень та третій цикл вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти)
Галузь знань	08 Право.
Спеціальність	081 Право.
Спеціалізація	12.00.05 – трудове право; право соціального забезпечення
Статус дисципліни	Вибіркова компонента освітньо-наукової програми, вивчається в 3 семестрі II курсу навчання.
Мета вивчення дисципліни	Формування знань теоретичних засад трудового права, наукових шкіл у трудовому праві, історії розвитку ідей щодо предмету, методу, функцій, принципів, системи, джерел трудового права та трудового договору, а також навичок та умінь, необхідних для науково-дослідницької діяльності.
Завдання вивчення дисципліни	Розвиток у здобувачів навиків самостійної наукової діяльності у сфері трудового права; сприяння інтенсифікації творчих зусиль здобувачів, розвитку їх пізнавальної діяльності, актуалізації знань з проблем трудового права; формування у здобувачів правосвідомості, правничої культури, моральних та інших якостей.
Обсяг дисципліни в кредитах ECTS/годинах	6 кредити ECTS (загальний обсяг – 180 год.) З них:
	аудиторна робота: 90 год.

	самостійна робота: 90 год.
Форми та види проведення навчальних занять	Форма навчання – денна - лекції: 42 год; - семінарські заняття: 48 год.
Самостійна робота	Опрацювання рекомендованої літератури, підготовка тез доповідей до конференцій, наукових статей, дисертаційного дослідження
Індивідуальні завдання	Наукові доповіді, реферати, статті.
Необхідне обладнання	Мультимедійне обладнання (ноутбук та проектор), комп'ютерне забезпечення з виходом у мережу Інтернет.
Мова викладання	Українська.
Контроль	Поточний та підсумковий контроль. Поточний: опитування на семінарських заняттях; участь у дискусіях; підготовка та обговорення доповідей, рефератів; тестування; виконання самостійної роботи. Критерії оцінки поточного контролю викладач повідомляє на першому занятті та перед кожними оцінюванням. Підсумковий контроль: екзамен.
Інтегральна компетентність, загальні компетентності (ЗК)	Здатність застосовувати концептуальні та методологічні знання для вирішення значущих проблем у галузі трудового права, що передбачає застосування правових інститутів, норм, наукових положень, доктрин, принципів, а також організацію і проведення досліджень із подальшим впровадженням інновацій в практично-перетворювальну діяльність. ЗК-1. Здатність до критичного осмислення суспільних та галузевих процесів і явищ. ЗК-3. Здатність бачити поліваріативність підходів до розв'язання сформульованої проблеми, а також сформулювати алгоритм її вирішення. ЗК-4. Здатність застосовувати знання під час наукового пошуку і у практичних ситуаціях. ЗК-9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), синтезувати комплексні ідеї. ЗК-10. Здатність приймати обґрунтовані

	<p>рішення.</p> <p>ЗК-11 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).</p> <p>ЗК-12 Здатність працювати в міжнародних наукових проектах.</p> <p>ЗК-13. Здатність розробляти наукові проекти та управляти їх реалізацією.</p> <p>ЗК-15. Здатність оцінювати результати наукових досліджень інших науковців за об'єктивними критеріями.</p>
<p>Спеціальні (предметні, фахові) компетентності (СК)</p>	<p>ФК-1 Формування концептуального знання щодо сутності верховенства права як однієї з основоположних цінностей демократичної держави. Уміння застосовувати принципи верховенства права, в тому числі, у ситуаціях законодавчої невизначеності.</p> <p>ФК-2 Формування концептуального знання щодо системи права Європейського Союзу та її співвідношення з правовою системою України.</p> <p>ФК-3 Формування концептуального знання щодо меж впливу норм міжнародного, зокрема європейського права на стан національного законодавства, тенденцій його трансформації.</p> <p>ФК-4 Формування концептуального знання щодо форм впливу практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.</p> <p>ФК-6 Формування навичок проведення порівняльно-правових досліджень окремих інститутів права.</p> <p>ФК-8 Формування умінь застосовувати традиційні та новітні методи й інструменти наукового пошуку.</p> <p>ФК-9 Формування навичок застосування міждисциплінарного підходу в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.</p> <p>ФК-10 Формування уміння ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення правових норм, а також знання практики їх застосування.</p> <p>ФК-11 Формування уміння критично оцінювати результати наукових пошуків,</p>

	<p>інноваційний характер одержаних результатів і на цій основі підвищувати рівень своєї професійної діяльності, включаючи безперервний саморозвиток та самовдосконалення.</p> <p>ФК-13 Формування умінь і навичок доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію про ідеї, проблеми, ухвалені рішення, досвід та аргументації; відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності.</p> <p>ФК-14 Формування умінь і навичок самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.</p> <p>ФК-15 Формування умінь і навичок самостійно готувати проекти актів правозастосування, включаючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та умотивованості.</p>
ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ	
<p>Тема № 1. Історія виникнення наукових шкіл у трудовому праві.</p> <p>Перші наукові праці у трудовому праві. Видатні особистості у науці трудового права. Школи трудового права до проголошення незалежності України. Сучасні школи трудового права у незалежній Україні.</p>	
<p>Тема № 2. Концепції предмету трудового права.</p> <p>Дореволюційна концепція трудового права. Становлення трудового права як самостійної галузі права. Концепція індивідуальності трудових правовідносин. Концепція поділу предмету трудового права на індивідуальні та колективні трудові відносини. Трудові правовідносини: поняття, особливості та структура. Класифікації відносин пов'язаних з трудовими. Концепції сфери дії трудового права.</p>	
<p>Тема № 3. Теоретичні засади методу трудового права.</p> <p>Концептуальні підходи до методу трудового права. Відмінність методу трудового права від методів галузей права, які межують з трудовим. Поєднання централізованого і локального регулювання трудових і пов'язаних з ними відносин. Договірний спосіб залучення до праці з дотриманням умов праці, встановлених трудовим законодавством. Участь представників працівників у правовому регулюванні праці. Специфічні прийоми і способи захисту трудових прав і забезпечення виконання трудових обов'язків.</p>	
<p>Тема № 4. Історія та розвиток вчень про систему та джерела трудового</p>	

права.

Історія становлення системи трудового права. Концептуальні підходи до системи трудового права. Основні інститути трудового права. Співвідношення системи трудового права із системою трудового законодавства, системою науки трудового права та системою навчальної дисципліни «Трудове право». Концептуальні підходи до співвідношення міжнародних та національних документів у галузі праці. Міжнародні засади розвитку трудового права. Кодекс законів про працю України – основне кодифіковане джерело трудового права. Класифікації нормативно-правових актів у сфері праці. Концептуальні підходи до місця рішень Конституційного Суду України та керівних роз'яснень Пленуму Верховного Суду України у трудовому праві.

Тема № 5. Концептуальні підходи до принципів та функцій трудового права.

Історична концепція принципів трудового права. Сучасні підходи до системи принципів трудового права. Класифікація принципів трудового права. Співвідношення норм права і принципів в трудовому праві. Свобода праці, як основний галузевий принцип сучасного трудового права. Концепція функцій трудового права. Сучасні підходи до системи функцій трудового права.

Тема № 6. Історія розвитку вчень про трудовий договір.

Вчення Л.С. Таля про трудовий договір. Доктрини трудового договору: ретроспективний погляд. Сучасна концепція трудового договору. Види трудового договору. Концептуальні підходи до природи контракту. Проблеми укладення трудового договору. Значення трудових книжок: історія їх введення та сучасна доцільність. Місце випробування при прийнятті на роботу серед умов трудового договору. Концепції зміни трудового договору. Проблеми припинення та призупинення трудового договору.

Результати навчання

ПРН-2. Володіти сучасними методами наукового дослідження; вміти застосовувати їх в процесі вирішення правової проблематики, в тому числі шляхом генерації нових ідей.

ПРН-6. Вміти використовувати здобутки теорії права, інших правових наук під час здійснення комплексних досліджень, а також розв'язання проблем окремої групи правових відносин.

ПРН-7 Вміти використовувати міжнародний досвід при вирішенні наукової проблематики; визначати вплив міжнародних правових стандартів під час їх порівняння із вітчизняними.

ПРН-8. Здійснювати взаємодію із суб'єктами, які не належать до наукової спільноти, задля

	<p>визначення проблем, що турбують суспільство, а також поширення правових знань і наукових даних.</p> <p>ПРН-9. Знати концептуальні засади правотворення, правових регулювання і застосування; способи опрацювання юридичної інформації з метою вирішення правової проблематики.</p> <p>ПРН-11. Демонструвати здатність до критичного аналізу чинного законодавства, практики його застосування, розробки проєктів нормативно-правових актів із обґрунтуванням власної позиції щодо необхідності їх прийняття.</p> <p>ПРН-12. Вміти самостійно готувати проєкти актів правозастосування у різних сферах професійної діяльності, включаючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.</p> <p>ПРН-14. Вміти вільно спілкуватись з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, науковою спільнотою, суспільством у цілому, критично осмислювати та оцінювати окремі наукові дослідження із відповідної правової проблематики.</p>
Критерії оцінювання	<p>Оцінювання навчальної дисципліни проводиться за результатами поточного та підсумкового контролю:</p> <ul style="list-style-type: none"> - поточний контроль – 50 балів; - підсумковий контроль – 50 балів. <p>Оцінка за поточний контроль складається з оцінювання аудиторної та самостійної роботи здобувача вищої освіти. Оцінка за аудиторну роботу визначається як середнє арифметичне балів, які ним отримані на семінарських заняттях (здобувач має отримати не менш 5 позитивних оцінок) з коефіцієнтом 5. Оцінка за самостійну роботу визначається як середнє арифметичне балів, які отримані здобувачем за: реферати, доповіді та документи (здобувач має підготувати не менш 3 проєктів документів) з коефіцієнтом 5. Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, які отримані здобувачем протягом семестру, та балів, які набрані на підсумковому контролі (екзамен).</p>
ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS	

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
97-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
94-96			
90-93			
85-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома – трьома незначними помилками.
80-84			
75-79		C	«Добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками.
70-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не мають істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками.
65-69			
60-64		E	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.

40-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
21-40			
1-20		F	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки
Підсумковий контроль (орієнтований перелік питань)		Екзамен	
		<ol style="list-style-type: none">1. Перші наукові праці у трудовому праві.2. Видатні особистості у науці трудового права.3. Історія становлення шкіл трудового права.4. Школи трудового права у незалежній Україні.5. Дореволюційна концепція трудового права.6. Становлення трудового права як самостійної галузі права.7. Концепція індивідуальності трудових правовідносин.8. Концепція поділу предмету трудового права на індивідуальні та колективні трудові відносини.9. Концепції сфери дії трудового права.10. Концептуальні підходи до методу трудового права.11. Історія становлення системи трудового права.12. Концептуальні підходи до системи трудового права.13. Основні інститути трудового права.14. Співвідношення системи трудового права із системою трудового законодавства, системою науки трудового права та системою навчальної дисципліни «Трудове право».15. Концептуальні підходи до співвідношення міжнародних та національних документів у галузі праці.	

	<p>16. Міжнародні засади розвитку трудового права.</p> <p>17. Кодекс законів про працю України – основне кодифіковане джерело трудового права.</p> <p>18. Класифікації нормативно-правових актів у сфері праці.</p> <p>19. Концептуальні підходи до місця рішень Конституційного Суду України та керівних роз’яснень Пленуму Верховного Суду України у трудовому праві.</p> <p>20. Історичні аспекти становлення принципів трудового права.</p> <p>21. Сучасні підходи до системи принципів трудового права.</p> <p>22. Класифікація принципів трудового права.</p> <p>23. Співвідношення норм права і принципів в трудовому праві.</p> <p>24. Свобода праці, як основний галузевий принцип сучасного трудового права.</p> <p>25. Концепція функцій трудового права.</p> <p>26. Сучасні підходи до системи функцій трудового права.</p> <p>27. Вчення Л.С. Таля про трудовий договір.</p> <p>28. Доктрини трудового договору: становлення та розвиток.</p> <p>29. Сучасна концепція трудового договору.</p> <p>30. Види трудового договору.</p> <p>31. Концептуальні підходи до природи контракту.</p> <p>32. Проблеми укладення трудового договору.</p> <p>33. Значення трудових книжок: історія їх введення та сучасна доцільність.</p> <p>34. Місце випробування при прийнятті на роботу серед умов трудового договору.</p> <p>35. Концепції зміни трудового договору.</p> <p>36. Проблеми припинення та призупинення трудового договору.</p>
Рекомендована література	<p>1. Трудове право України : підручник / [автор. кол.: С. М. Бортник, К. Ю. Мельник, Л. В. Могілевський та ін.]; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2019. 408 с.</p>
Основна	<p>2. Мельник К. Ю. Трудове право України : підручник. Харків : Діса плюс, 2014. 480 с.</p> <p>3. Подорожній Є. Ю. Проблеми теорії та практики юридичної відповідальності у трудовому праві України : монографія. Харків : НікаНова, 2016. 420 с.</p> <p>4. Бурак В. Я. Правовий механізм захисту трудових</p>

прав та законних інтересів працівників : монографія. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2021. 438 с.

5. Рим О. М. Трудове право Європейського Союзу : монографія. Львів : «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2020. 596с.

6. Жеребцов Д. Є. Особливості правового регулювання дисциплінарної відповідальності поліцейських в Україні: дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» – Харківський національний університет внутрішніх справ, Харків, 2023. 209 с.

7. Мельник, К. Ю., Бабенко А. О. Проблеми юридичних гарантій трудових прав працівників при укладенні, зміні та розірванні трудового договору : монографія. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2016. 240с.

8. Проблеми правового регулювання виникнення трудових правовідносин з поліцейськими : монографія. /К. Ю. Мельник, С. М. Бортник, О. В. Худякова // за заг.ред. К. Ю. Мельника. Харків : У справі, 2017. 230 с.

9. Актуальні проблеми трудового законодавства, законодавства про державну службу та службу в правоохоронних органах: матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Харків, 16 листопада 2018 р.) ; за заг. ред. К. Ю. Мельника. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2018. 427 с.

10. Напрями розвитку науки трудового права та права соціального забезпечення : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 25-річчю кафедри трудового та господарського права Харківського національного університету внутрішніх справ (м. Харків, 3 листопада 2017 р.) ; за заг. ред. К.Ю. Мельника. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2017. 462с.

11. Сфера дії трудового права та права соціального забезпечення : матеріали V Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Харків, 28 жовтня 2016 р.) ; за заг. ред. К. Ю. Мельника / МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2016. 426 с.

12. Сучасні проблеми трудового та пенсійного законодавства : матеріали IV Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Харків, 27 листопада 2015 р.) ; за заг. ред. К. Ю. Мельника / МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2015. 354 с.

	<p>13. <u>Єдність і диференціація трудового права та права соціального забезпечення : матеріали III Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Харків, 28 листоп. 2014 р.) ; за заг. ред. К. Ю. Мельника / МВС України ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2014. 324 с.</u></p> <p>14. <u>Трудове законодавство: шляхи реформування : матеріали II Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Харків, 12 квіт. 2013 р.) ; за заг. ред. К. Ю. Мельника / МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2013. 364 с.</u></p>
Інформаційні ресурси в Інтернеті	<ol style="list-style-type: none"> 1. Офіційний сайт Верховної Ради України https://portal.rada.gov.ua/ 2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України https://www.kmu.gov.ua/ 3. Офіційний сайт Судова влада України https://court.gov.ua/ 4. Офіційний сайт Офісу Генерального прокурора України https://www.gp.gov.ua/ua/index.html 5. Офіційний сайт МВС України www.mvs.gov.ua. 6. Офіційний сайт Верховного Суду України http://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/ 7. Єдиний державний реєстр судових рішень http://www.reyestr.court.gov.ua/ 8. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського http://www.nbuv.gov.ua/ 9. Офіційний сайт Харківського національного університету внутрішніх справ http://univd.edu.ua/ 10. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленко http://korolenko.kharkov.com/ 11. Юридична бібліотека http://pravo.biz.ua/.